

Utgång <

Angående koncernbidrag m. m. enligt gällande rätt II.

Av kammarrättsrådet C. O. Sandström.

(Forts. från föregående nummer)

I tidningens oktobernummer inleddes en redogörelse för de synpunkter beträffande gällande rätt, som av Skatteutredningen angående ackumulerad inkomst m.m. återgivits i betänkandet om koncernbidrag m. m., SOU 1964: 29. Den föregående redogörelsen behandlade vinstöverföringar genom prissättning å varor m. m. Nu följer redogörelsens andra del, som handlar om de direkta koncernbidragen.

Om koncernbidrag

Av den redogörelse för den nuvarande lagstiftningens tillkomst som lämnats i betänkandet framgår, att koncernföretagens beskattning stått i centrum för lagstiftarens intresse och att denne framför allt inriktat sina strävanden på att uppnå en riktig inkomstredovisning hos de olika koncernföretagen. Det är mot den bakgrunden man får se de olika bestämmelserna i 54 § samt i 43 § och 57 § 3 mom. kommunalskattelagen. Dessa bestämmelser reglerar vinstöverföringar i form av vanlig utdelning å aktier och andelar samt i form av återbäring och prissättning. Frågan om behandlingen av direkta bidrag, s. k. koncernbidrag, mellan moder- och dotterföretag har däremot över huvud taget inte varit på tal. Tydligt var frågan om dylika bidrag inte aktuell i skattesammanhang. Skall man bedöma frågan om avdragsrätten för koncernbidrag enbart

med ledning av den nu berörda lagstiftningens tillkomsthistoria sådan den kommit till uttryck i de olika förarbetena, synes man knappast kunna komma till annat resultat än att någon avdragsrätt för bidragen inte föreligger. Frågan om koncernbidragens skatterättsliga behandling är således inte reglerad i skattelagarna. Då avdrag för koncernbidrag likväl medgivits i vissa fall, måste detta bero på att koncernbidraget betraktas såsom en omkostnad i det utgivande företaget verksamhet respektive intäkt i det mottagande företaget rörelse inom ramen för bestämmelserna i 28 och 29 §§ KL.

Undersöker man de rättsfall angående vinstöverföringar mellan koncernbolag som finns i regeringsrättens årsbok¹, kan det konstateras att uttrycket koncernbidrag uppdyker ganska sent. Uttrycket användes nämligen första gången i Arafart-målet RÅ 1943 ref. 50. Därefter återkommer inte frågan om koncernbidragen förrän i åtskilliga rättsfall under år 1951 och senare. Erinras må att koncernbegreppet infördes i aktiebolagslagen först genom 1944 års lag. De första rättsfallen angående vinstöverföringar, som kom under regeringsrättens prövning efter kommunalskattelagens ikraftträdande, gällde rabatter och provisioner. Se rättsfallen RÅ 1933:356, 1934:725, 1935:476 liksom även senare RÅ 1947:631. I alla dessa fall

¹ I skatteutredningens betänkande har upprättats en särskild bilaga utvisande förefintliga rättsfall angående koncernbidrag och andra överföringar mellan bolag.

medgavs avdrag, då det tydligen gällde återbärningar av omkostnadstyp.

Av alla de fall, som kan anses avse direkta koncernbidrag och som varit föremål för regeringsrättens prövning, har avdragsrätt för det utgivna bidraget hittills ansetts föreligga endast i två fall. Det ena är det nyssnämnda Arafart-fallet och det andra är rättsfallet RÅ 1956:667 angående Martin Rind AB. Möjligen kan hit räknas också rättsfallet RÅ 1943:284. Bidraget, som betecknades som tillskott, gick i detta fall till ett icke helägt dotterföretag och ansågs utgöra omkostnad i det utbetalande bolagets rörelse. I övriga kända fall har avdrag däremot vägrats. Med hänsyn härtill framstår praxis följaktligen som mycket restriktiv i fråga om dylika avdrags beviljande.

Det kan vara av intresse att söka klarlägga om någon mera påtaglig skillnad beträffande omständigheterna förelagat i de fall i vilka avdrag medgivits och jämfört med de fall i vilka avdrag vägrats.

Det kan då konstateras att avdragsrätten inte kan ha varit beroende av den riktning i vilken bidraget gått från det ena bolaget till det andra. De tre fallen i vilka avdrag medgivits fördelar sig nämligen på de tre vanligast förekommande riktningarna: från dotterbolag till moderbolag och, omvänt, från moderbolag till dotterbolag samt mellan systerbolag. Samma är förhållandet beträffande de fall där avdrag vägrats. Det är för övrigt inte utan intresse att notera, att det första fallet angående koncernbidrag som bedömdes vara av den betydelse att det borde refereras i årsboken i stället för att blott omnämnas med en notis — Arafart-målet — gällde bidrag mellan systerbolag.

Inte heller kan skillnaden i bedömningen förklaras med olikheter i aktieägare-

förhållandena i de skilda fallen. I flertalet fall där avdrag vägrats torde det nämligen ha rört sig om förhållandet mellan moderbolag och dess helägda dotterbolag. I fallet Martin Rind AB, där avdrag medgavs, gällde det emellertid också ett helägt dotterbolag och i Arafart-målet var de båda systerbolagen helägda dotterbolag till det gemensamma moderbolaget.

Ingenting tyder på att tiden för koncernförhållandets bestånd skulle ha spelat någon avgörande roll vid bedömningen. Om man för rätt till avdrag för koncernbidrag förutsätter att det skall ha karaktär av omkostnad, kan givetvis den omständigheten att ett dotterbolag, som får bidrag av moderbolaget, är nybildat i och för sig inverka så att bidraget i stället bedöms såsom ett kapitaltillskott. Om en dylik bedömning skulle ha gjorts i något av de fall, i vilka regeringsrätten vägrat avdrag, så har detta likväl icke uttryckligen utsetts i utslagen.

Någon avgörande skillnad beträffande gemensamhet i den personella ledningen eller beträffande gemensamma lokaler för rörelseidkarnas bedrivande föreligger ej heller. Exempel på dylik gemenskap återfinnes i lika mån bland de vägrande fallen.

Om man således i de mera yttre faktorerna inte kan finna någon avgörande skillnad som förklarar de olika utgångar som hittills berörts, bör lösningen ligga djupare.

En viss ledning erbjuder det förhållandet, att motiveringen till regeringsrättens utslag i såväl Arafart-målet som målet angående Martin Rind AB är densamma. I båda fallen motiveras avdragsrätten för de utgivna koncernbidragen av hänsyn till "rådande intressegemenskap" mellan de ifrågavarande bolagen ävensom det "sammanshang" som enligt vad handlingarna ut-

märka förefunnits mellan bolagens rörelser. Man kan utgå ifrån att regeringsrätten vid utformningen av 1956 års utslag i målet angående Martin Rind AB anknyt till sitt tretton år tidigare meddelade utslag i Arafart-målet, ehuru karakteriseringen av sammanhanget mellan de inblandade bolagens rörelser såsom "inre" bortfallet i utslaget av 1956.

Så som utslagen formulerats har avdragsrätten direkt knutits till den konstaterade intressegemenskapen och till sammanhanget mellan rörelserna. En uttrycklig förklaring, att bidragen med den angivna utgångspunkten vore att betrakta såsom en omkostnad i det utgivande bolagets rörelse, har tydligen inte ansetts erforderlig.

Vad är det då för intressegemenskap och rörelsesammanhang som i så hög grad ansetts motivera avdragsrätt?

Vad först beträffar *intressegemenskapen* så kan därmed inte gärna åsyftas annat än koncernförhållandet mellan de berörda bolagen, d. v. s. att fråga är om moder- och dotterföretag (fallet Martin Rind AB) eller företag under i huvudsak gemensam ledning (fallet Arafart). Detta är den definition av uttrycket intressegemenskap som ges i 57 § 3 mom. KL. En mera preciserad definition av koncernbegreppet ges ju i 221 § aktiebolagslagen. Det må erinras att kommunalskattelagens bestämmelse tillkom långt före den nu gällande aktiebolagslagen.

Vad beträffar det *inre sammanhanget* mellan rörelserna är man hänvisad till de särskilda omständigheterna i målen för att få reda på den närmare innebörden.

I Arafart-målet var dessa omständigheter bl. a. följande.

Ett förvaltningsaktiebolag med säte i Stockholm ägde såsom moderbolag aktier-

na i dels ett kolimportaktiebolag i Stockholm, dels två rederiföretag; likaledes i Stockholm, dels ock ett flertal bolag för lagerhandel med stenkol. Koncernen hade ursprungligen uppbyggt kring kolimportaktiebolaget. Rederibolagen, av vilka AB Arafart var det ena, hade tillkommit för att göra kolimporten oberoende av främmande fraktfart. Lagerhandelsbolagen hade till uppgift att ombesörja försäljningen inom landet av det av importbolaget med rederibolagens fartyg importerade kolet. Under kriget hade det visat sig att en del av koncernens företag gynnats av krigskonjunkturen, medan andra blivit lidande därav. Koncernledningen beslöt då, att utav ett av redarföretagens vinster till några systerbolag, utanordna vissa belopp i form av koncernbidrag i vinstutjämnande syfte.

Från myndigheternas sida anmärktes, att koncernbidragen från Arafart till ett av lagerhandelsbolagen och till kolimportbolaget redovisats såsom inkomst i räkenskaperna för de mottagande bolagen. Av dessa hade lagerhandelsbolaget, oavsett bidraget, utvisat underskott, under det att kolimportbolaget även utan bidraget sannolikt lämnat vinst. Då bidragen lämnats i vinstutjämnande syfte, kunde de ej betraktas som driftkostnader.

Från Arafarts sida invändes bl. a., att det förhållandet att bolaget öppet i sin vinst- och förlusträkning redovisat koncernbidragen ej borde ställa bolaget i o gynnsammare ställning än om vinstutjämnningen åvägabragts genom särskild prissättning företagen emellan eller genom att rörelsens olika grenar på de särskilda orterna omhänderhafts av s. k. kommissionsbolag.

I den skatterättsliga diskussionen kring detta rättsfall har man såsom särskilt utmärkande för det inre sammanhanget mellan rörelserna i detta fall pekat på, att de olika bolagen representerade olika led i den samlade företagsamheten, som här kan karakteriseras som en distributionskedja (kolimport, rederi och lagerhandel). Här förelåg med andra ord s. k. vertikal inte-

gration. Avdragsrätten kan då motiveras med att koncernbidraget till sin innebörd är jämförligt med den prissättning som förekommer vid de inbördes affärerna mellan bolagen inom kedjan. Följaktligen utgör koncernbidraget en omkostnad i det utgivande bolagets rörelse.

Det torde med all sannolikhet ha varit det affärsmässiga sambandet mellan de olika bolagens rörelser som för regeringsrätten utgjorde det "inre sammanhanget", som domstolen åsyftade i utslaget. Det råkade i detta mål vara fråga om en vertikal integration. Särskilt från skattemyndigheternas sida tog man fasta på detta förhållande och förfäktade att, avdragsrätt i princip kunde föreligga endast vid dylik integration men inte vid t. ex. horisontell integration. I fallet Martin Rind AB förelåg i huvudsak horisontell integration. Eftersom avdrag medgavs för koncernbidraget i detta fall, underkändes alltså den sistnämnda ståndpunkten.

Beträffande omständigheterna i fallet Martin Rind AB kan nämnas att i målet var upplyst, att båda bolagen mottog varor från ASEA men sålde relativt litet till ASEA eller till varandra. Elektroholm sålde huvudsakligen till detaljister och installatörer. Martin Rind AB sålde huvudsakligen till grossister. Det framhölls vidare bl. a. att, eftersom koncernbidraget inte använts till täckande av förlust, något skatebelopp inte undandragits.

Regeringsrätten ansåg, såsom redan nämnts, även i detta fall sådan intressegemenskap mellan de båda bolagen och sådant sammanhang mellan deras rörelser föreligga att avdrag för koncernbidraget kunde medgivas. Något uttalande om integrationernas beskaffenhet gjordes självfallet inte. Tydligt ansågs det affärsmässiga sammanhanget mellan rörelserna un-

der alla förhållanden vara tillräckligt ådagalagt. En ledamot av regeringsrätten var dock skiljaktig och vill för sin del vägra avdraget ifråga.

I de fall, i vilka regeringsrätten inte medgivit avdrag för koncernbidrag, kan man utgå från att skälet därtill mestadels varit att, trots förefintligheten av intressegemenskap mellan bolagen, något inre sammanhang mellan deras rörelser likväl inte ansetts vara för handen. I vart fall kan man antaga, att detta varit huvudmotivet för avslaget i alla de mål rörande koncernbidrag som avgjorts av regeringsrätten under åren 1951—1956, med undantag givetvis för det förut nämnda målet angående Martin Rind AB, som ju erhöll det yrkade avdraget.

Avsaknaden av sådant sammanhang mellan rörelserna som kunde motivera avdragsrätt för koncernbidraget återopades uttryckligen av regeringsrätten i rättsfallet RA 1951 ref. 3. I referatrubriken angavs uttryckligen att frågan gällde, huruvida mellan två aktiebolags rörelser förelåg sådant sammanhang, att vid inkomsttaxering det ena bolaget ägde åtnjuta avdrag för bidrag, som till vinnande av kostnadsutjämnings utgavs till det andra bolaget. Omständigheterna var enligt referatet följande.

Wennbergs Rörledningsaffär AB, här kallat rörledningsbolaget, hade i sin år 1945 i Karlstad avgivna självdeklaration avdragit ett belopp av 25.000 kronor, som i bolagets vinst- och förlusträkning angivits utgöra koncernbidrag till Förenade Elektriker i Värmland AB, här kallat elektricitetsbolaget. Aktiemajoriteten i detta bolag innehades av rörledningsbolaget.

Rörledningsbolaget anförde bl. a., att bolaget börjat sin verksamhet år 1932. År 1943 hade innehavaren av aktiemajoriteten i bolaget bildat ett nytt bolag, AB Ar-

F.P.
Rörled. → Ark. bol.
El. bol. → förs.

kitekthuset, med ändamål att utöva byggnadsverksamhet jämte annan därmed förenlig verksamhet. Då det sedermera visat sig lämpligt att förvärva kontroll över de elektriska installationsarbetena hade år 1944 elektricitetsbolaget bildats, varvid rörledningsbolaget tecknat praktiskt taget samtliga aktier. Rörledningsbolaget och elektricitetsbolaget vore underleverantör till AB Arkitekthuset. Då elektricitetsbolaget således vore dotterbolag till rörledningsbolaget och detta bolag systerbolag till AB Arkitekthuset, hade de tre bolagen bildat en koncern. Arafart-målet återopades.

Taxeringsnämndens ordförande motsatte sig bifall till rörledningsbolagets yrkande och framhöll följande. För att en kostnadsutjämning mellan företag över huvud taget skulle vara motiverad måste det föreligga s. k. vertikal integration, d. v. s. att företagen köpte och sålde till varandra i sådan omfattning, att prissättningen kunde föranleda till kostnadsutjämning företagen emellan, vilket icke vore förhållandet i förevarande fall. Det förefölle för övrigt anmärkningsvärt, att elektricitetsbolaget, som under 7 månader haft en omsättning av c:a 153.000 kr., på denna korta tid kunnat åsamka sig så stor rörelseförlust, att ett koncernbidrag av 25.000 kr. varit nödvändigt för att täcka densamma. Troligast vore att de i förhållande till omsättningen stora administrationskostnaderna samt nedskrivning av det inköpta materiallagret medverkat till att åstadkomma underskott, varigenom moderbolaget kunnat placera sin rörelsevinst och därigenom undandraga sig beskattning.

Taxeringsintendenten återopade vad taxeringsnämndens ordförande anfört. Sammanhanget mellan de berörda företagen syntes för övrigt icke vara av sådant slag, att avdrag för s. k. koncernbidrag kunde medgivas.

Kammarrätten biföll rörledningsbolagets talan med samma motivering som regeringsrätten använt i Arafart-målet. Regeringsrätten intog emellertid motsatt

ståndpunkt och förklarade, såsom förut nämnts, att mellan de båda i målet avsedda bolagens rörelser icke, såvitt handlingarna i målet utvisade, förelåg sådant sammanhang att rörledningsbolaget kunde anses berättigat att vid taxeringarna åtnjuta avdrag för koncernbidraget. Detsamma borde därför inte heller betraktas såsom intäkt i elektricitetsbolagets rörelse. Troligen har regeringsrätten delat den uppfattning som framgår av det av taxeringsnämndens ordförande avgivna yttrandet och som går ut på att det inte förelåg ett tillräckligt affärsmässigt förhållande mellan moder- och dotterbolaget i den mening att de köpte och sålde till varandra i den omfattningen att prissättningen kunde föranleda till kostnadsutjämning bolagen emellan. Däremot torde regeringsrätten inte ha delat uppfattningen att vertikal integration måste föreligga.

Ett annat fall, där regeringsrätten också — i motsats till kammarrätten — uttryckligen utalade att det erforderliga sammanhanget mellan rörelserna saknades är rättsfallet RÅ 1952:632. Även i detta mål upplystes, att de inbördes affärerna under beskattningsåret mellan företagen i fråga varit obetydliga.

På ett i det väsentliga likartat sätt torde, såsom förut antytts, flertalet övriga vägrade fall ha bedöms. Givetvis kan i de olika fallen även andra biomständigheter tänkas ha inverkat på utgången men i vad mån så varit fallet undandrager sig bedömande, då de i vart fall inte återopats i utslagen. Bland de senare årens rättsfall finns det särskild anledning att uppehålla sig vid det fall som redovisats i riksskattenämndens meddelanden 1957 nr 2:5 (eftersom det gäller mål om förhandsbesked finns ingen saklig redogörelse i regeringsrättens årsbok, där fallet torde åsatts no-

tisnumret 2028 RÅ 1956). Fallet, som avgjordes av regeringsrätten den 11 december 1956, är framför allt av intresse på grund av den motivering som regeringsrätten anförde i utslaget. Motiveringen skiljer sig nämligen något från den tidigare använda.

Fråga var bl. a., om moderbolag och helägt dotterbolag, med i huvudsak identiska styrelser för båda bolagen. En viss central ledning skulle enligt de angivna förutsättningarna komma att utövas av moderbolaget i de större frågorna rörande uppköp m. m. Båda bolagens rörelser skulle vara av samma art, varför en övervägande horisontell integration förelåg, även om moderbolaget i målet hävdade att jämväl moment av vertikal integration var inflätade. Enligt bolaget kunde man inte tänka sig ett fullständigare "sammanhang mellan rörelserna".

Det kan tilläggas att moderbolaget, enligt vad som framgår av skriftväxlingen i målet, varit medvetet om att man i vissa fall syntes — utöver integration — såsom villkor för godkännande av avdrag för koncernbidrag ha uppställt kravet, att det i och för sig skulle ha varit möjligt att åstadkomma "affärer" mellan bolagen. Moderbolaget hävdade, att även om detta strängare villkor skulle uppställas, uppfylldes detta krav i den av bolaget planerade företagsgruppen. Med hänsyn till att inköpen i viss utsträckning skulle planeras och verkställas av moderbolaget även för dotterbolagets behov, kunde nämligen enligt bolaget en betydande inkomstöverflyttning ske inom ramen för en måttlig rabattering för leveranser till dotterbolaget. Moderbolaget önskade emellertid undvika denna metod, enär den i föreliggande fall skulle komplicera resultatredovisningen samt försvåra överblicken över företagets

verksamhet. Det kunde därjämte i vissa fall, framhöll bolaget, framstå såsom lämpligt att, även om inköpen verkställdes av moderbolaget, leverans och fakturering skedde direkt till dotterbolaget. I annat sammanhang anförde bolaget att inkomstöverflyttning i och för sig också kunde ske genom administrationsbidrag.

Det framgick alltså inte av målet, att "affärer" mellan bolagen (jämför 57 § 3 mom. KL) verkligen skulle bli aktuella. Man fick snarast intrycket att sådana skulle undvikas. Det är sannolikt att detta var en starkt bidragande orsak till utgången i målet, även om regeringsrättens utslag inte direkt pekade på just detta förhållande.

Regeringsrätten uttalade nämligen — med ändring av det av riksskattenämnden meddelade förhandsbeskedet — att vad moderbolaget i målet uppgivit angående sambandet mellan bolagets och det ifrågasatta nya bolagets organisation och verksamhet icke utgjorde tillräcklig grund för att ange ett av moderbolaget till dotterbolaget utgivet s. k. koncernbidrag såsom en moderbolagets omkostnad för intäkternas förvärvande eller bibehållande. På grund därav förklarade regeringsrätten, att moderbolaget icke ägde att, under åberopande allenast av de i målet angivna omständigheterna, vid ifrågavarande taxeringar åtnjuta avdrag för dylikt bidrag.

Detta utslag — som, trots att detsamma är negativt avfattat, torde kunna sägas uttrycka regeringsrättens nuvarande principiella ståndpunkt till frågan om avdragsrätten för koncernbidrag — skiljer sig från de tidigare berörda utslagen däri, att domskälen inte såsom i dessa helt allmänt anknyter till huruvida intressegemenskap och inre sammanhang mellan rörelserna förelegat. Det avgörande är i

stället, att det i det ifrågavarande målet inte visats att koncernbidraget utgör en moderbolagets omkostnad för intäkternas förvärvande eller bibehållande. Även om omkostnadstanken får antagas också ha legat bakom regeringsrättens avgöranden i de tidigare koncernbidragsmålen, har principen klarare kommit till uttryck i det nu berörda målet. Samma princip torde också ha varit vägledande i de mål om koncernbidrag som kommit under regeringsrättens prövning efter detta mål.

Då här talats om koncernbidraget såsom en bolagets omkostnad för intäkternas förvärvande eller bibehållande, innebär detta såsom framgår av sammanhanget närmare bestämt att fråga är om en omkostnad i det utgivande bolagets rörelse, d. v. s. i förvärvskällan. Att bidraget är till gagn för koncernredovisningen ur mera allmän synpunkt kan således inte i och för sig motivera avdragsrätt. Bidraget måste framstå såsom en direkt omkostnad i förvärvskällan enligt de allmänna grunderna för inkomststoppsskattningen för det företag som lämnat bidraget.

Med denna utgångspunkt utgör enbart det förhållandet, att ett koncernförhållande föreligger mellan det bolag som lämnar ett koncernbidrag och det mottagande bolaget, inte tillräcklig grund för avdragsrätt. Det räcker alltså inte att fråga är om moder- och dotterbolag eller om systerbolag.

Det är i och för sig inte heller avgörande om i det enskilda fallet föreligger s. k. horisontell eller vertikal integration. En annan sak är att utsikterna för avdragsrätt torde vara större i fall av vertikal integration än i fall av horisontell integration, eftersom koncernverksamheten i det förra fallet i allmänhet bygger på "affärer" mellan de olika företagen, såsom t. ex.

av råvaror eller halvfabrikat respektive försäljning av färdigprodukter. Det är förekomsten av sådana affärer bolagen emellan som synes markera skiljelinjen mellan de fall i vilka regeringsrätten medgivit avdrag för koncernbidrag och de fall, å andra sidan, i vilka avdrag vägrats. Dyliga affärer bör emellertid kunna komma till uttryck även i annan form än nu nämnts, t. ex. genom täckande helt eller delvis av administrationskostnader och liknande som kan medverka till ett förmånligare driftresultat för koncernen i dess helhet. Det är mot den bakgrunden koncernbidraget bör framstå såsom en utgift i förvärvskällan som på kortare eller längre sikt kan antagas vara av betydelse för intäkternas förvärvande eller bibehållande.

I sitt betänkande föreslår skatteutredningen inte någon ändring beträffande rätten till avdrag för koncernbidrag enligt hittills gällande praxis, sådan den här redovisats. Skatteutredningen framhåller svårigheten att ange, under vilka förhållanden och med vilket belopp avdrag kan medgivas för dyligt bidrag mellan intressentföretag. För att avdragsrätt skall medgivas måste, anför skatteutredningen, finnas ett klart samband mellan de verksamheter de berörda företagen bedriver. Företagen kan ha affärer sinsemellan eller också kan det ena företaget äga tillgångar, som uthyres till andra, eller tillhandahålla detta företag tjänster av olika slag eller också ha gemensamma marknadsintressen. Detta samband mellan företagen får inte vara alltför obetydligt. Beträffande storleken av avdragsgillt bidrag kan några generella beräkningsgrunder inte anges. Det måste bli en bedömning från fall till fall. Avgörande är om bidraget kan anses motiverat av det intresse, det givande före-

taget för sin verksamhet kan ha av det andra företaget. Det ligger i sakens natur att avdrag för koncernbidrag i regel skall kunna godkännas i de fall, då en motsvarande vinstöverflyttning via prissättningen skulle ha godkänts.

Även mellan ett svenskt och ett utländskt bolag, mellan vilka intressegemenskap råder, kan givetvis avdragsrätt föreligga för koncernbidrag, som utgör kostnad i det givande bolagets rörelse. Det måste emellertid även här bli en bedömning i det enskilda fallet, med vilket belopp avdrag skall kunna godtagas.

Ett dylikt koncernbidrag kan, enligt vad skatteutredningen framhåller, ges i den formen att moderbolaget bestrider kostnader för det utländska dotterbolagets räkning, t. ex. kostnader för marknadsundersökning etc. i det land, där dotterbolaget bedriver sin verksamhet. Moderbolaget kan också lämna dotterbolaget ett bidrag för att täcka sådana kostnader. En förutsättning för avdragsrätt i dylika fall är givetvis, att kostnaderna i fråga har direkt samband med de affärstransaktioner, som förekommer mellan moderbolag och dotterbolag, d. v. s. att kostnaderna avser åtgärder, som ökar moderbolagets försäljning till dotterbolaget. Moderbolaget har med andra ord för sin egen verksamhet ett direkt intresse av att de åtgärder vidtages, som kostnaderna avser. Genom att moderbolaget bestritt kostnaderna kan

moderbolaget vid försäljning till dotterbolaget antingen omedelbart eller i framtiden taga ut högre pris på sina varor än om dotterbolaget haft att stå för kostnaderna i fråga. Moderbolagets utlägg kommer med andra ord tillbaka i form av högre försäljningsvinst.

De av skatteutredningen föreslagna reglerna angående öppna koncernbidrag kan, om de blir antagna, givetvis innebära ökade möjligheter till vinstöverföring mellan koncernföretagen som har den fördelen, att de inte behöver ha karaktär av omkostnad i det utgivande företagens rörelse för att avdragsrätt skall föreligga. De öppna koncernbidragen är emellertid knutna till vissa angivna förutsättningar, innebärande bl. a. att visst kvalificerat ägareförhållande skall föreligga mellan företagen samt att fråga inte är om kringgående av reglerna om utdelningsbeskattningen. Med hänsyn härtill kan koncernbidrag av omkostnadstyp enligt hittillsvarande praxis även i fortsättningen vara av viss betydelse för koncernföretagen, nämligen i sådana fall där de särskilda förutsättningarna för öppna koncernbidrag saknas. Detta kan — trots den restriktivitet som kännetecknar praxis på detta område — vara värt att hålla i minnet, även om nya regler om öppna koncernbidrag skulle komma till stånd.